

MAGYAR LAPOK

XI. évfolyam, 99 (2963) szám

KERESZTENY POLITIKA: NAPILAP

Nagyvárad, 1942 május 4

Szent László városa méltó hódolattal és az ősi hit bensőségével ünnepelte a Szent Jobbot és a biboros hercegprimást

Az ország első zászlósurának és hercegprimásának történelmi szerepéről beszélt Serédi Jusztinián biboros érsek az ünnepi tábormisén. Nagyvárad és Biharmegye vezetői példaadó buzgósággal és szeretettel áldoztak Szent István és Szent László szellemének

Nagyvárad. (Saját tud.)

Vasárnap felhős, heborult éggel köszöntött reánk, de biztató jelek mutatták, hogy az ünnepséget nem zavarja meg az eső. Bár a májusi napfény ragyogása, a virágok színpompája hiányzott, mégis ünnepi külsőt öltött Nagyvárad épületeiben és lakosságában. Már a kora reggeli órákban ünnepi ruhás férfiak, nők, iskolások, frontarcosok, leventék, cserkészek, díszmagyaros férfiak és nők siettek a különböző csoportok gyülekező helyeire és onnan fegyelmezett, színes csoportokban a Szent László-téren kijelölt helyekre.

A téren 9 órakor már minden csoport elfoglalta a kijelölt helyet. A rendezők valóban nagy hozzáértéssel végezték el feladatukat, amikor minden zavaró mozzanat nélkül igazították és helyezték el mindenkit.

Megérkezik az Aranyvonat Nagyváradra

Az Aranyvonat Budapestről szombaton este 7 órakor indult és a kora reggeli órákban ért az Őssi-pusztai állomásra, ahol a mozdonyt iekapcsolták róla és a vonat erős őrizet alatt várta vendégeivel együtt a városba szállítását.

A Vitéz-utcában végig, az Őssi-telepen húzódó villamos sinek mellett

már 9 óra tájban ezekre menő kíváncsi tömeg ünnepi áhitattal várta az Aranyvonat érkezését. A vonalat lezárták a közlekedés számára, két villamos mozdony hatalmas nemzetiszínű zászlóval betakart motorja az átomáson veszteglő Aranyvonat hét kocsiját óvatosan a villamos sinekre vontatta és 9 óra 15 perckor méltóságteljes lassúsággal indult el a város felé. A Szent Jobbot szállító gyönyörű kocsit három méteres üvegablaka a kocsit teljes magasságában látni

engedte az ereklét, amely előtt két oldalt díszes miseruhában ülő papok őrködtek. Az Aranyvonat többi hat kocsiában foglalt helyet a hercegprimás és kísérete, a magas méltóságú főpapok. Az utolsó kocsiiban a koronaörök már az érkezés alatt egymásután emelték vállukra a piros-fehér gallérokat, mely alól zöld dolmányuk és piros nadrágjukon pompásan ékeskedtek a gazdag ezüst zsinórozások. Zöld esakójukon fehér árvalányhaj lengett.

Kétezer postagalamb viszi a hírt az ország minden részébe

A hadapródiskola előtt ünneplő közönség sorakozott fel már kora reggel, hogy fogadja a Szent Jobbot hozó aranyvonatot. Az egyházi, katonai és polgári előkelőségek számára fenntartott helyen főpapok, magasrangú tisztek és díszmagyarba öltözött személyiségek színes csoportjai állottak, odébb díszszázad és katonazenekar sorai, szerzetesnők, leventék, cserkészek és tarka színpompás hölgyesoportok emelték a borús ég alatt is tavaszi pompában ékeskedő, piros-fehér-zöld zászlókkal feldíszített térség ünnepélyességét. Mindenkin a várakozás szorongó izgalma vett erőt, amikor fél-tíz órakor feltűnt a Rhédey-kert fái kö-

zött a nemzeti színű drapériákkal bevont villanymozdony és méltóságteljes lassúsággal, nesztelenül közeledett az aranyvonat.

A díszszázad feszes vigyázzba feszült, a zenekarban felzendült a himnusz, a közönség mély áhitattal, könnyes odaadással figyelt, midőn az aranyvonat első megállóhelyénél megállt.

Ebben a pillanatban robajló szárnycsattogással postagalambok ezrei szálltak fel rejtett helyeikről, hogy az ország minden részébe elvigyék a Szent Jobb megérkezésének híretét és Szent László városának ünnepi üdvözlését. A galambok serege zúgva repült a magasságba, mintha a béke égfelé törő hiru-kei lettek volna s miután fent körülkéringtek a térség fölött, nyílegyenesen vettek irányt rendeltetésük felé. Megrázó percek voltak.

Kik érkeztek az Aranyvonattal?

Az Aranyvonatból előbb a festői egyenruhás koronaörök szálltak ki *Máriássy László* ezredes, koronaőr parancsnokkal az élükön, azután kiszállt a kocsiából *Szerédi Jusztinián* Magyarország biboros hercegprimása fényes kíséretével. *Meszlényi Zoltán* segédpüspökkel, *Drahoš János* általános érseki helytartóval, *Weisz Ferenc* titkárral, *Esty Miklós* pápai kamarással, *Zakar András* hercegprimási szer-tartóval. Kiszállt a vonatból a Katolikus Mozgalom érkező vezetősége: *Glattfelder Gyula* esanádi püspök, *Czapik Gyula* veszprémi püspök, *Góvái Wolff Nándor* ny. államtitkár,

Zsemberi István, *Dsida Ottó*, dr. *Wünscher Frigyes* országos alelnökök, *Mihalovics Zsigmond* prelátnak, országos igazgató, dr. *Kósa Kálmán* miniszteri osztálytanácsos, országos főtitkár

Dr. ANTAL ISTVÁN
propagandaügyi miniszter Nagyváradon

vitéz *Ságh Károly*, a szervezés szakosztály titkára, *Fekete Márton* elnökségi titkár, *Beresztóczy Miklós* államrendőrségi vidéki főkapitány, vitéz *Nagyselmeczy László* rendőrfőfelügyelő, dr. *Homonnay Tivadar* székesfővárosi főpolgármester, dr. *Szendy Károly* székesfővárosi polgármester és a székesfőváros két főtisztviselője.

A kiszállott magas vendégek azután elfoglalták helyüket a fogadtatásra megjelent helybeli előkelőségek mellett.

Közben az aranyvonat lassan gördül előre. A vonat névadó kocsija, a dícsőséges Szent Jobbot hordozó aranyos barnazöld külön kocsit valóban páratlan látványt nyújt, amint mind a két oldalán üvegfallal takart nyíláson keresztül megpillantjuk díszes emelvényen az ereklét hordozó irtalmasrendi szerzetesek és a koronaörök között a becses ereklét gyönyörű tartójában. Előtte ül főpapi ornátusban *Hamvas Endre* pápai protanotárius, a Szent Jobb őre.

Megható pillanat. A szemekben könny csillog, amikor első szent királyunk csodálatosan épségben maradt jobb kezét megpillantjuk.

Az aranyvonat érkezése

Biharvármegye és Nagyvárad üdvözli a Szent Jobbot és a hercegprimást

A vonat lassan megáll. Az üvegajtókat széjjel nyitják. S ekkor előrelép a kocsifelől dr. Cziffra Kálmán, Bihar vármegye főispánja és a következő szavakkal üdvözli a Szent Jobbot és a hercegprimást:

— A keresztény magyar ember igaz áhítatával és mélyeséges hódolatával járulok országalapító dicső szent királyunk jobbához, hogy diadalmas útjának ezen állomásán a kormányzatomra bízott Bihar vármegyének közönsége nevében köszöntsem.

— E vármegye híven és büszkeséggel

szállás megpróbáltatásait, hálás Eminenciának, hogy lehetővé tette, hogy a Szent László hét alatt a Szent Jobb körünkben legyen. Isten hozta a Szent Jobbot, Isten hozta Eminenciát.

A hercegprimás megható válasza az üdvözlésekre

A hercegprimás szemmel láthatólag meghatódottan viszonyozta az üdvözléseket a következő szavakkal:

— Szeretett magyar testvéreim! Amikor Mária Terézia királynőnk

azt, hogy őseinken kívül mindenünket elsősorban szent királyunknak köszönhetjük. Az ország előkelőségeivel felvonult Buda várába az ország primása is és azóta a Szent Jobb közelében van lakása. Magam is boldog vagyok, ha Budán a Szent Jobb közelében lehetek. Még nagyobb a boldogságom, hogy a Szent Jobb kíséretében én is eljöhettek ide, Szent László városába és a kegyes meghívást, amely engem ide vezetett, biztosít engem arról, hogy ebben a városban és ebben a megyében is otthon vagyok. Tudom és érzem azt is, hogy még e nélkül a meghívás nélkül is itthon volnék Nagyváradon, mert az ország primása az egész országban mindenütt otthon van. A magyar nemzet és a magyar királyság viszontagságos

századain keresztül sokszor megtörtént, hogy megcsönkítették a hazát, de a magyar primás hatáskörét soha megcsönkítani nem lehetett és a magyar primás az ő személyével és hatalmával mindig az egész Magyarországot képviselte. Amikor most, mint az egész ország primása eljöhettek Szent László városába, mélyeséges tisztelettel, katolikus és magyar szeretettel köszöntöm ennek a városnak és az egész megye közönségét és szívből köszönöm azokat az üdvözlő szavakat, amelyeket a Szent Jobbhoz és a Szent Jobb előtt az én csekélységemhez intézni szívesek voltak. Azokért a beszédért, a kedves fogadtatásért és falként azokért a meleg érzelmekért, amelyeket megjelenésem első pillanatától fogva tapasztaltam fogadják ez a város és az egész megye mélyeséges és hálás köszönetemet és azt kívánom, hogy Szent István király Jobbjá és az Uristen áldása telegyen e város felett és kísérelje ennek a városnak és megyének egész életét.

Megérkezik a Szent Jobb a Szent László-térre

örzi emlékéit annak, hogy évszázadokkal ezelőtt hesezú idők át hajlékot, menhelyet adott az isteni gondviselés csodás rendelkezése folytán a mulandóságtól megóvott szent ereklyének és hogy e dicsőséges jobbnak nyilvános tisztelete éppen innét, e megye területéről indult el. Kérjük a Mindenható kegyelmét, hogy e szent ereklye magasztos látogatásából öröm és áldás fakadjon egész nemzetünkre.

— Főmagasságu Biberos, Hercegprimás ur! Engedje meg, hogy szószólója lehessék annak az őszinte nagy örömnök, amely vármegyém lakosait Eminenciád magas látogatása felett eltölti. Fogadják fűi ragaszkodásunknak, mélyeséges tiszteletünknek és fáradozásaiért igaz hálnak kifejezését. Az Ég kegyelme vezérelje és kísérelje lépteit!

Hlatkv Endre dr. városi főispán Nagyvárad város nevében köszöntötte ezután a Szent Jobbot.

— Utjából malaszt fakadjon — mondotta. — merítsünk erőt a közöttünk való jelenlétéből, hogy hazánk és népünk iránti kötelességünket még hűbben és még nagyobb odaadással teljesíthessük. Majd Serédi Jusztinián hercegprimáshoz fordulva üdvözölte őt és emelkedett szavakkal köszöntötte meg, hogy elhozta hozzánk a Szent Jobbot.

Végül Soós István polgármester a város lakosságának nevében mondott üdvözlő szavakat.

— Nagyvárad város közönsége mélyeséges tisztelettel és keresztényi alázattal üdvözli a Szent Jobbot, mint a szent-istváni magyar birodalom szimbólumát, a hercegprimást, valamint a kíséretében megjelent előkelőségeket. Nagyvárad város, ahol Pázmány Péter született, ahol Vitéz János és Martinuzzi Fráter György püspökök éltek és dolgoztak és amely 22 éven át tűrte az idegen meg-

országos ünnepek keretében Budára vitte Szent István király soha el nem porladó dicsőséges jobbját, az ország előkelőségei iparkodtak Buda várában házakat szerezni, hogy a Szent Jobb közelében lakhassanak, ezzel is kifejezésre juttatva

Krisztusban Kedves Híveim! Szeretett Magyar Testvéreim!

Szent László király városában mélyeséges megilletődéssel és tisztelettel állunk első szent Királyunk és Apostolunk soha el nem porladó dicsőséges Jobbjá előtt, hogy jelenlétében hódoljunk az előtt a másik nagy királyunk előtt, aki Szent István áldott Jobbját először hozta erre a vidékre s aki Szent István példájára maga is tökéletes magyar ember volt Isten és a haza szeretetében.

Valóban, Kedves Híveim, Szent László királyunk tökéletesen egyesítette magában a mély, a meggyőződéses, a tevékeny vallásosságot a mindig tettekre kész hazafiasággal. Hősies fokban gyakorolt keresztény erényeiért és számos csodával is bizonyított életszentségéért III. Celesztin pápa 750 esztendővel ezelőtt ünnepélyesen a Szentek sorába iktatta őt; keresztény lovagiassága miatt pedig, amelyet — mint magyar király — csodálatosan kifejlesztett magában, benne látták a követendő eszményképet nemcsak utódai a magyar trónon, hanem az egész magyar nemzet, sőt az egész keresztény Európa is, amely mind szellemi, mind pedig katonai vonatkozásban szinte vezérének tekintette őt.

A Krisztus Urunktól megszentelt,

Elindul a körmenet a Szent László-térre

A hercegprimás mély megindultsággal hallgatott beszéde után az Irgalmas-rendi barátok vállukra vették a Szent Jobbot és a koronaörs sorfala közt ünnepélyes lassúsággal megindultak a zászlókkal, szőnyegekkkel, virágokkal díszített útvonalon át a Szent László-tér felé.

A menetet diszruhás lovasrendőr szakasz nyitotta meg, ezt követte a cserkészek, leventék, tűzharcosok díszszázada. A katonazenekar mögött az egyházi testületek haladtak. Ezt követte a Szent Jobb menete. A Szent Jobb mögött haladtak a kanonokok, majd Magyarország bíboros hercegprimása díszes kísérettel. Az egyházi menetet követte a polgári és katonai

előkelőségek sora, élén Antal István dr. miniszter.

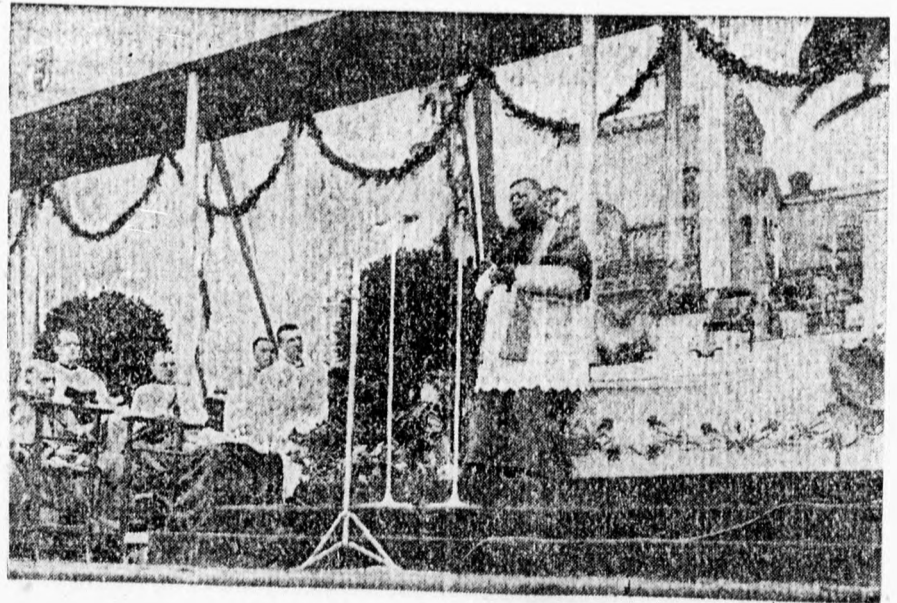
Amikor a körmenet a Szent Jobbhoz az ünnepi oltár elé érkezett, itt is megismétlődött a fogadtatás kedves jelenete: 2500 postagalamb röppent fel egyszerre Szent László városának üzenetével.

Amikor a hercegprimás az ünnepi oltárhoz érkezett, az egyházi és világi előkelőségek elfoglalták helyeiket, áhítatos csöndben kezdetét vette a tábori-mise. Felzengett a középiskolások egyesített kórusainak éneke. A friss, üde gyermekhangok csodálatos szipjából összeállított élő orgona méltó ünnepélyességgel töltötte meg az emberek szívét. A kórus betanításáért dicséretet illeti Babics László hittanár.

A hercegprimás szentbeszéde

de a pogány török uralma alá került kegyhelyek visszafoglalására szervezkedő kereszties hadak ezért kérték fel Szent László királyt a fővezérségre. Az ország nagyjaival együtt ezért kereste fel itt 600 esztendővel ezelőtt dicsőséges sírját vallásos és hazafias vonatkozásban egyaránt méltó utódja és szellemi örököse: Nagy Lajos ki-

rály, kinek mély vallásosságát, kivált a Boldogasszony iránt való mélyeséges tiszteletét, Oregmáriacell, igazi hazafiságát pedig bölcs törvényei és országunk öröndetes gyarapítása hirdetik. Azért tartott itt ugyanakkor országgyűlést is ez a nagy király, hogy hazánk kormányzásában a lovagias keresztény uralkodók mitaképe-

A hercegprimás beszél

A hercegprimás ezután búcsút vett a helyi előkelőségektől és a vendégpüspökökkel együtt a vonatra szállt. Cziffra kálmán főispán és Nadányi János alispán szintén felszállt a primás szalonkocsijába, hogy elkísérjék útján.

A díszszázad tisztelgett a város főispánja és polgármestere búcsuzóul mélyen meghajoltak a Szent Jobb előtt, majd felzendült a himnusz és az aranyvonat lassan kigördült a pályaudvarról, itthagya az egynapos ünnepi látogatás feledhetetlen élményét.

Szolnokon ünnepélyesen fogadták a visszatérő Aranyvonatot

Szolnokról jelentik (MTI.): A Nagyváradról visszatérő Aranyvonatot, melyet a nagyváradi ünnepségeken résztvevő fővárosi előkelőségek utaztak, Szolnok város közönsége nagy ünnepélyességgel fogadta. A pályaudvaron megjelent a katolikus egyház képviseletében két plébánia teljes személyzete, a város képviseletében Szabó Ferenc polgármester, a megye képviseletében Alexander Imre alispán, a honvédség képviseletében az állomásparancsnok vezérőrnagy, valamint a tisztiküldöttség és katonai díszszázad. A közönség érdeklődése olyan nagy volt, hogy a pályaudvar környékén mintegy 400 méteres sávban lepték el az érdeklődők az útvonalat. A Szent Jobb előtt páter Szabó Polikárp mondott imát.

Ha Szent László példájára és Pázmány buzdítására fog kardot a nemzet, legszebb reményei szerint alakul a jövő!

Glattfelder Gyula csanádi megyéspüspök megnyitó beszéde a Pázmány Egyesület vándorgyűlésén

A Katolikus Irók és Hírlapírók Országos Pázmány-egyesülete hétfő délelőtt 11 órai kezdettel, az Apolló filmszínházban vándorgyűlést tartott. A közönség, amelynek soraiban ott láttuk a Szent László heti ünnepségekre érkezett vendégeket és Nagyvárad katolikus társadalmának színejavát, valamint több intézet növendékeit, szorongásig megtöltötte a helyiséget. Az előadók egyrésze csak hétfőn délelőtt 11 órakor, a gyorsan érkezett meg, azért a műsoron megváltozott a szereplés sorrendje.

Dr. Glattfelder Gyula csanádi megyéspüspök elnöki megnyitót mondott Szent László királyról. Mély gondolatokkal telt előadásából a következő részleteket ragadjuk ki:

Szent László városa ünnepet ül a megdicsőült király emlékére, akinek minden szavából, minden tettéből áldás fakadt. Ez ünnepi alkalomra találkozott adott Esztergom Nagyváradal, a magyar Dunántul a Tiszántullal, ami bizonyítékot szolgáltat arra, hogy a szent-

jesse Szent István műve. Ennek történelmi jelentőségét rajzolja meg a Pázmány Egyesület Pázmány Péter alakjának felvonultatásával is.

Ha volt magyar — folytatta — aki Szent László szellemében működött és ezt a szellemet érvényre juttatta, úgy Pázmány Péter volt az. Pázmány a lelkiesség fölényét hirdette, de hatalmas harci erővel, míg Szent László kardjával állt síkra a szellem jogának szolgálatában. Pázmány a hit és erény jogát képviselte s ezzel kívánt jövőt biztosítani nemzete számára. Az oltártól indult el, de működése termékenyebbé tette a polgári, a politikai és a hadiéletet is. A lelkiesség megnevesíti a kardot és az egész közeletet. A biboros magyar Ciceró, ahogy az irodalomtörténet Pázmányt nevezte, ugyanúgy új magyar életstílust alkotott, mint ahogy ezt Szent László tette századokkal azelőtt. Lelki nagyság sugárzott működéséből s harc idején egyedül a lelki nagyság lehet a nemzet évezredek álmai beteljesedésének biztosítéka. Az erő és a lelkiesség nagy szintézisére van szükség ma is, mint volt Szent Lászlónak karddal és Pázmánynak a szó erejével vívott har-

cai idején. Ha a szellem és a hatalom, a jog és az igazság egyensúlyban van, akkor lesz meg azoknak az erényeknek az egyensúlya is, amelyek a jövő garanciái. Ez Szent László és Pázmány Péter egyetértő tanítása. Imádkozó és harcolni tudó magyarra egyaránt szükség van. Ha Szent László példájára és Pázmány buzdítására fog kardot a nemzet, akkor a legerősebb reményei és legmagasabb eszméi irányában fog alakulni a jövő.

Glattfelder Gyula csanádi püspök beszézésül ebben a szellemben való határozó munkálkodást kívánt és a Pázmány Egyesület nevében üdvözölte Nagyvárad népét, a nagyváradi egyházat és Tiszántul társadalmát.

Ezután Nyisztor Zoltán tartott előadást „Pázmány Péter időszerepéről” címmel és kiemelve Pázmánynak különösen hittérítői munkáját, arra mutatott rá, hogy hasonló tevékenységre a mai viszonyok között is szükség van a katolikus élet és a magyar jövő kialakítása érdekében. Előadását egyik közeli számunkban teljes egészében közölni fogjuk.

Szent László hét alkalmával látogassa meg Polgár József könyv- és papírüzletét

Szaniszló-utca 1. Apolló palota.

Tűzharcos

Telefon: vonal 148

Baross-tag

Milyen üzenetet vittek a galambok?

A galambok az alábbi üzenetet vittek ezét az országba:

„Szent László királyunk szenttéavatásának 750 éves jubileumi ünnepének megnyitása alkalmával Nagyvárad város keresztény lakossága nevében szívem teljes melegséggel köszöntöm a bölcs vezetése alatt álló város közönségét. E történelmi évfordulón a keresztényi eszmékért hősi harcot vívott szent királyunk porladó csontjai felett békés magyar galambok ezrei emelkednek az ég felé, hogy szerető testvérei üdvözlétüket vigyék szerte az országban. Adja a magyarok Istene, hogy ez a felhárszó hatalmas szárnyacsattogás élő és biztató szimbóluma legyen annak a hön öhajított békejelennek, amely világnézeti élet-halál harcunk mielőbbi győzelmes befejezését és boldogabb új Magyarország megszületését jelenti számunkra. Nagyvárad, 1942 május 3. Dr. Soós István polgármester.”

Az üzenet kis alumínium gyűrűbe volt csomagolva és 32 városba vittek az üzenetet, mely minden városhoz tartozó galambok közül egy-egynek volt a lábára erősítve.

A galambok sebes repülésére jellemző, hogy már a kora délutáni órákban érkezett telefonjelentés, amely azt jelentette, hogy Eger, Debrecen, Székesfehérvár és több városokba már megérkeztek az üzenetekkel a galambok.

Kereszténynő, kész divatruhákat és kosztümöket

Földessy Sándorné
nődivat üzletéből vásárol

Megrendeléseket elvállalok
hozott anyagokból.

lászói dicsőség megőrzésére és öregbítésére az egész ország készen áll. A Katolikus Irók és Hírlapírók Országos Pázmány Egyesülete bekapcsolódik ebbe az ünneplésbe. A magyar krónikás emlékezetbe idézi a multat, hogy megmutassa, mily nagy jelentőségű volt az Istenhez való tartozás mindig a nemzet életében s mily nagy erők forrása ez a jövőre nézve is. A Pázmány Egyesület tudja, hogy a nép zord időkben nagyot tudott alkotni s tudja, mit jelent a harcok számára, ha érzi, hogy küzdelmében és nagy áldozathozásaiban az egész nép mellette áll.

Imádkozó és harcolni tudó magyarra egyaránt szükség van

Szent Lászlóban és Pázmány Péterben — mondotta a továbbiakban Glattfelder püspök — a keresztény heroizmus két nagy alakját vetíti elének a Pázmány Egyesület. A Szent László által megragyogtatott életstílus tette ezt a hazát a többi országok méltó társává Európában. Szent István idejében bizonyos zavaró körülmények még lehetetlenné tették a teljes kibontakozást. S bár Szent István korában már tudattá vált Európában, hogy itt hatalmas apostoli buzgalom terem új területeket a kereszténység számára, mégis Szent László lovagi alakjának a megjelenése tette teljessé azt a meggyőződést, hogy Magyarország a kereszténység előretolt, erős védőbástyája keleten. Ó alatta lett tel-

Pázmány Péter lélekben mindig nagyváradi maradt

Mécs László adta elő ezután a közönség tomboló tetszéenyilvánítása mellett „Boldog a nép, amely örülni tud” és „Kell bokréta gyűrűt süveg mellé” című időszerepű jelentőségű, nagyhatalú költeményeit Majd Tóth László, a „Nemzeti Ujság” főszerkesztője olvasta fel humoros hangú lebilincselően érdekes elbeszélését.

Ijjas Antal a nagyváradi Pázmányról beszélt. Pázmány — úgymond — hármilyen messzi sodorta is szülővárosától az élet, lélekben mindig idetartozónak érezte magát s ha hírt kapott Nagyváradról, legsúlyosabb gondjai között is szívesen merengett el az emlékein, amelyek ide kötötték.

Ezután ismét Mécs László szavalt a néhány ismert költeményét s végül dr. Hindy Zoltán beszélt a Pázmány Egyesület célkitűzéseiről, amely Pázmány Péternek, a magyar újságírás lelki vezérének szellemében működik.

— Az egyszerű egyesületi célon túl széles szellemi kibontakozást jelent a Pázmány Egyesület, — mondotta, — mely közel fél évezredes múltra tekint vissza.

Látta a boldog békevilágot, benne volt egy borzalmas háboruban, érezte szomorú bukásunk súlyát és most ezemtanuja feltámadásunknak. Az egyesület sokfelé járt vándorútjain, de sehol sem érezte a kötelességteljesítés felelősségét oly nagymértékben, mint Nagyváradon. A Pázmány Egyesület eddigi munkájának tanuja az egész magyar katolikuság s az elért eredményekkel megszerezte a jogot a további munkához is.

A nagyszerű vándorgyűlés ezzel véget ért.

Népszámlálással állapítják meg a belgiumi robbanás halálos áldozatainak számát

Az NST brüsszeli jelentése szerint a belgiumi tessenderloo robbanás ügyében lefolytatott vizsgálat eredménye megállapította, hogy a hatalmas arányú robbanás, melynek következtében 260 személy életét veszítette és több

mint 2000 személy orvosi kezelésre szorult, 150 tonna ammonium-nitrát kigyulladásra következésképpen keletkezett. A halálos áldozatok pontos számának megállapítása céljából a községben és környékén népszámlálást tartanak.

A szovjet veszély miatt Ankarában maradnak a nyáron a török kormány tagjai

Római jelentés szerint a Voce d'Italia értesülése szerint a török kormány tagjai és a legfelsőbb államhatóságok az idén nem költöznek a nyári időszakban Ankarából Istanbulba. Az An-

karában levő külföldi tudósítók véleménye szerint azért maradnak az idén nyáron is Ankarában, mert a Szovjet magatartását aggasztónak ítélik meg.

Ausztrália elleni közeli japán támadástól tartanak a szövetségesek

Port Moresbyt egyre több légitámadás éri. Nagyszabású bekerítő hadműveletet indítottak a japánok Csankaisek erői ellen

Roosevelt Londonba utazik

Berlinből jelentik (Bud. Tud.): Melbourne-i jelentések szerint egyre fokozottabbá válnak azok a jelek, melyek fenyegető Ausztrália elleni japán támadás előkészületeire mutatnak. Ezek közé tartozik hogy Port Moresby ellen az utóbbi napokban mind gyakoribbá váltak a légitámadások. A japán gépek rajokban érkeznek Port Moresby fölé és heves bombázásokat végeznek. Ezzel kapcsolatban a melbourne-i jelentés utal arra, hogy a szövetségesek a maguk részéről is igyekezők a fokozottabb védelmére. Ausztráliát ugyanis mindenáron meg akarják védeni. Nincs kizárva, hogy Ausztrália katonai célpontjai, vagy előretolt támaszpontjai ellen súlyos támadások indulnak. Feltételezik, hogy a japánok főleg az Egyesült Államok és Ausztrália között a tengeri utat fogják elvágni, vagy legalább is részben használhatatlanná teszik azáltal, hogy állandóan zavarják az összeköttetést. Blamey tábornok, a délnyugatszendesoceni szövetséges szárazföldi erők parancsnoka első sajtóértekezletén rámutatott arra, hogy Ausztrália szempontjából növekedik a veszély. A tábornok szerint a burmai sikerek lehetővé teszik a japánok számára, hogy haderejük lényeges részét onnan elszállítsák és Ausztrália ellen vessék küzdelembe. Ausztráliának súlyos megpróbáltatásokra kell felkészülnie. Különösen veszélyeztetett helyzetben van Port Moresby és Port Darwin. Végül hangsúlyozta, hogy a szövetségesek nagymértékben fokozták Észak-Ausztrália védelmét.

Gandhi ismét a porondra lép

Stockholmból jelentik (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Kalkuttából a múlt éjszaka érkezett távirat szerint Wavell tábornok nagy sietséggel készül fel a japánok bengáliai betörésére. Az angol hatóságok elrendelték a gyáripari berendezések elszállítását az

ország belsejébe, nehogy azok japán kézre kerüljenek.

Az NST londoni jelentése szerint a páni indiai kongresszus bizottsága 176 szavazattal 4 ellenében elfogadta Gandhi javaslatát, amely szerint India háborus politikája csak a passzív ellenálláson alapulhat. Ez a hír azt jelenti, hogy Gandhi a hosszús visszavonultság után újra visszatért a párt élére. Együttal azt is jelenti a szavazás eredménye, hogy Gandhi győzelmet

aratott Nehru és Gaja Koladzsji felett, aki mindent elkövetett, hogy Gandhi híveit lebeszélje a passzív ellenállásról. Politikai körökben ezeketán feltételezik, hogy Nehru ezután csak másodrangú szerepet játszhat az indiai politikai életben. Indiai brit körökben megjegyzik, hogy Cripps indiai megbízottjainak kudarca és Amery indiai miniszter legutóbbi beszéde nagymértékben hozzájárult a helyzet ilyen alakulásához.

India rendkívül veszélyeztetett helyzetbe került — mondják Londonban

Stockholmból jelentik (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Mandalaynak az angolok utolsó északburmai támaszpontjának eleste valósággal fejbüszította az angol közvéleményt, noha a lapok katonai tudósítói az utóbbi napokban már igyekeztek előkészíteni az angol közönséget az angol-kínai arcvonal összeomlására. Londoni katonai körökben elismerik, hogy a burmai arcvonalból már semmi sem maradt meg és ezáltal India rendkívül

veszélyeztetett helyzetbe került.

Tokióból jelentik (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Mint a Domeiroda közli, a japánok nagyszabású bekerítő hadműveletekkel 50.000 főnyi csungkingi kínai és kommunista csapatot fogtak el. Ezek a hadműveletek szerdán kezdődtek Santung tartomány nyugati és Hopei tartomány délnyugati részében. A japán hadműveletekkel egyre több kínait kényszerítettek arra, hogy megadja magát.

Erősen tartja magát Roosevelt londoni utjának híre

Stockholmból jelentik (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A svéd lapok londoni értesülése szerint az angol fővárosban olyan hírek keringenek, hogy Roosevelt a közeljövőben Londonba szándékozik utazni.

Az NST londoni jelentése szerint ottani politikai körökben erősen tartja magát a hír, hogy Roosevelt a közeljövőben átrepül az óceánt, hogy meglátogassa Churchillt. A Sunday Dispatch newyorki tudósítója, aki a tavalyi találkozó hírét is elsőnek jelentette,

mostanji jelentésében megerősíti az újabb találkozó hírét, amelyre szerinte a legközelebbi jövőben sor kerül.

Az NST jelentése szerint az Egyesült Államok hadügyminiszteruma a legkülönbözőbb eszközökkel szorgoskodik, hogy növelhesse a hadsereg létszámát. A 35—45 év közötti hadköteleseket már behívták, most pedig azt követeli a hadügyminiszterium, hogy tegyék lehetővé a 18—20 év közötti fiatalok besorozását. A kongresszus az erre vonatkozó indítványt egyizben már elvetette, most azonban hivatalos körökben a javaslat megszavazására számítanak

Hamburg lakónegyedeit bombázták az angolok

Berlinből jelentik (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Hétfőre virradó éjszaka angol bombavető gépek gyújtó és rombolóbombákat dobtak le Hamburg lakónegyedeire. Veszteség és kár keletkezett. Eddig beérkezett jelentések szerint 6 támadó brit gépet lelőttek.

Stockholmból jelentik (MTI) A Stefani Iroda jelenti: A német légvédelem lelőtt 3 angol gépet, melyek támadást kíséreltek meg egy norvég helység ellen. Az egyik gép kényszerleszállást végzett a svéd határtól néhány mérföldnyire.

Marseilleből jelentik (MTI) Az OFI jelenti: Hétfőre virradó éjszaka 1 óra 45 perckor Marseille-től északra a légvédelmi útegek ismeretlen nemzetiségű idegen repülőgépekre tüzeltek. A

városban elrendelték a légiriadót és minden előkészületet megtettek bombatámadás esetére, azonban a gépek egyetlen bombát sem dobtak le. Toulon fölött is több ismeretlen nemzetiségű repülőgép repült el. A léghárító útegek itt is működésbe léptek, bombát azonban Toulon felett sem dobtak le.

Amszterdamból jelentik (MTI) A NTL jelenti: Az angol hírszolgálat jelentése szerint a brit repülésügyi minisztérium közölte, hogy hétfőre virradó éjjel német gépek súlyos támadást intéztek Délnyugatanglia egyik városa ellen. A támadás során jelentős károk keletkeztek. Német repülő Délnyugatanglia más helyeire is bombákat dobtak.

Stockholmból jelentik (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A brit hírszolgálat jelentése szerint Londonban közölték, hogy Exeter volt az a város, amelyet a német bombázók hétfőn a kora hajnali órákban súlyosan megtámadtak.

Berlinből jelentik (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Katonai részről nyert értesülés szerint a Szovjet hadsereg kezdete óta 1942 április végéig a német haditengerészet és légierő összesen 79 szovjet hadihajót és 45 kereskedelmi hajót süllyesztett el. E számokban nem foglaltatnak azok a hajók, amelyek éérülés folytán váltak használhatatlanná a Szovjet számára.

Berlinből jelentik (MTI) A NTL jelenti: Április 30-tól május 2-ig — katonai részről nyert értesülés szerint — a Szovjet 285, a britek 126 repülőgépet vesztek.

Nagyobb ellenséges erők támadását verték vissza a németek a Murman-arcvonalon

Berlinből jelentik (MTI) A Führer főhadiszállásáról jelenti a NTL. A véderő főparancsnoksága közli: A keleti arcvonalon néhány eredményes támadó vállalkozást hajtottunk végre. A Murman-arcvonalon megghiusítottuk nagyobb ellenséges erők támadásait. Szombaton légiharcban saját veszteség nélkül lelőttünk 33 ellenséges repülőgépet. Észak-Afrikában mindkét részről élénk felderítő és tűzérési tevékenység folyt. Marmaricában gépköcsi összevonások, sátotháborúk ellen intéztünk eredményes támadásokat. — Málta repülőtereit hatáson bombáztuk. Könnyű német harcigépek Anglia keleti partjainál elsüllyesztettek egy karavánban haladó két kereskedelmi hajót, összesen 3500 tonnával. Egy másikat súlyosan megrongáltak. A shetlandi tengerészen elsüllyesztettünk egy 8000 tonnás tartályhajót. Április 21. és 30 közt az angol légierő 209 gépet veszített. — Ugyanez idő alatt az Anglia elleni harcban 45 gépünk pusztult el. (MTI)

Rómából jelentik (Stefani) Az olasz főhadiszállás 701. közleménye: Cirenaiában német repülő rajtaütöttek egy ellenséges gépköcsi táboron. Nagyszámu páncélcöcsin súlyos találatot értek el és lángba borítottak. Egy repülőgépet lelőttünk. A légierő tovább támadta Málta szigetét. Ellenséges vadászokkal vívott légiharcban lelőttünk egy angol gépet. Ellenséges repülőök éjjeli támadást intéztek Rhodos sziget ellen. A kár csekély. Fiume körzetében és Athén környékén is dobtak le bombákat. A kár jelentéktelen. (MTI)

Olvassa és terjessze a Magyar Lapok-at

Apolló Filmszínházban Szerdán bemutató
A repülőgépszerencsétlenség alkalmával elpusztult **CAROLE LOMBARD** utolsó filmje:
3 ember viharzó szerelmi élete.
Csak névleg
Kedden utoljára: **A nőnek mindig sikerül.**

Belvárosi
Az ötös számú órház
Bulla Elma, Jávör Pál, Bihary József, Hajmássy Miklós.

Páger Antal parádés alakítása
BORS ISTVÁN a CASINOBAN
Előadások kezdete minden nap: 3, 5, 1/4 8, 1/2 10 órakor.
Az első előadás mérsékelt helyáru.

Szent László középkori képirásunk tükrében

Írta: dr NÉMETHY GYULA prelátus kanonok

Rendszerezés, tudományos, kimerítő magyar művészettörténet. Sajnos, még mindig csak a jövő zenéje. Hennlmann-tól kezdve Divald Kornélig sok érdemes művészettörténésztől dolgozott, de erre a feladatra egy sem vállalkozott. Paeteiner Gyula az osztrák-magyar monarchiáról szóló nagy díszműben, melyet bold. Rudolf trónörökös indított meg, több helyen tárgyalja a magyar művészeti múlt emlékeit, de természetesen igen szerény terjedelemben, már amennyire a kiadmány természete megengedte. Talán még Divald Kornél, aki Szepes vármegye művészeti emlékeiről érdekes könyvet írt, lett volna legkívánatosabb egy egyetemes magyar művészettörténet megírására, de sajnos, ő is eltávozott az élők sorából, anélkül, hogy magyar művészettörténettel ajánlkozott volna meg bennünket. A magyar művészettörténet, éppen úgy, mint a legszeretettebb, legnépszerűbb magyar király, Szent László tudományos, teljes életrajza, pium desiderium, merő jámbor kívánság mindeztideig. Adja az ég, hogy már ne sokáig maradjon az egyik sem.

Nincs egy királyunk sem, aki a középkori festők képzeletét annyira megragadta, foglalkoztatta volna, mint Szent László. Csak hogy, sajnos, középkori festőink legkiválóbb alkotásai, nagy középkori székesegyházainkkal az idők viharában, a török idők dúlásaiban elpusztultak. A többi között a váradi régi székesegyházakból, már mint a román és a osztrák korszak idejéből, alig maradt néhány földből kiásott faragott kőnél egyéb. Találtak ugyan az 1883-iki ásatások alkalmával egy freskótöredéket, mely most, elég joggal, az esztergomi múzeumban van elhelyezve, de ez nem Szent Lászlót, hanem egy szent püspököt ábrázol, s így bennünket ezúttal nem érdekel. De ha nagy székesegyházaink Szent Lászlót ábrázoló falképei el is pusztultak, *falusi* templomkainkban annál több Szent László ciklust fedeztek fel művészettörténetünk kutatói, a protestáns időkben rájuk borított mészréteg alatt; pedig még sokkal több falkép maradt régi templomkainkban felfedezetlen.

Kétségtelen, hogy a népszerű, rajongásig szeretett királynak 1192-ben végbement szenttéavatása után csakhamar megörökítették életét templomaink falain. Ismeretes dolog, hogy a középkorban a legkisebb falusi templomokat is kifestették, hogy a hívek, akik olvasni nem tudtak, legalább képek révén ismerjék meg a keresztény vallás magas tanait. A templomok falképei alkotják a „biblia pauperum“, a szegények bibliáját. Az amiens székesegyház három nyugati kapuzatának gyönyörű szobor- és dombormű díszét Puskin „the bible of Amiens“-nek nevezi. A mi középkori festőink azonban nem elégedtek meg a keresztény vallás, hit és erkölcsének ábrázolásával, hanem nagy szentjeink képét, életét is falra vetették, de főképp Szent László királyt. Leg-

régebb Szent Lászlót ábrázoló falképeink a zsegrai (Szepes megye) templomban látható. Ezt a templomot Sigra comes építtette 1270 táján s így falfestményei a XIII. század vége felé készülhettek. Az egyik kép a szent királyt külön ábrázolja. Bajusza alig van, szakáll, u. n. kettéválasztott kún szakáll, amely Kun László királyunk idején jött divatba. Baljában országalmát, jobbában alig látható oszabárdot tart. Az egész alak merev, bizánci hatást mutat, amint-hogy ekkor még művészeink sok bizánci hatást tüntet fel, ámbar építészeteink teljesen nyugati, román stílusú. Ugyancsak a zsegrai templomka falán látható a cserhalmi ütközet képe. Ez azonban már a XIV. század alkotása: Szent László lándzsával ront neki a kún vitéznek, aki az elrabolt magyar leányt viszi magával paripáján. Jóval primitívebbek a *svábóczy* templom falképei, nemkülönben a *vítfalusi*, melyek szintén a cserhalmi ütközet egyes epizódjait tüntetik fel. *Szatmár* is ilyen csataképek voltak láthatók a templom falán, de ezeket a múlt század elején bemeszelték azzal az indoklással, „hogy véres ütközet volt rajta ábrázolva s a borzalmas vérontás nagyon ijesztő volt a nézemélyekre.“

Szepességéből Dunántúlra menve, első sorban a bántornyai (turnisai) templomot keressük fel Zala megyében. A templom 1303-ban épült, de mikor az eredeti famennyezetű épületet beholtzták, oly alacsonyra vették a holtzatot, hogy a falképek egyrésze padlásra került. A múlt század hatvanas éveiben Römer Flóris ismertette az eddig szinte ismeretlen falképeket, melyek szintén Szent László életének egyes jeleneit állítják előnk. Nem lehetetlen, hogy e képek Ayuila János rezei művész alkotásai, azon kevés festők egyikéé, akinek neve reánk maradt. Kétségkívül Ayuila János műve a veleméri (Zala megye) templom kifestése. Daliás, magas növésű alak itt a szent király, ovális arccal, bajusszal és kettéválasztott szakállal. Egyik kezében hárd, a másikban egyenes kard, fején liliosos korona. A veleméri falfestmények 1367-ben készültek. Ugyancsak Ayuila János festette a martványi vagy mártónhelyi (Zala megye) templom falképeit 1392-ben. Ezek a képek bizánci hatás nem mutatkozik. Teljesen nyugati művészet jegyében állanak. A pestmegyei ócsai átmeneti stílusú templomban is láthatók a cserhalmi ütközet egyes mozzanatai.

De talán sehol sem kultiválták annyira Szent László tiszteletét, mint Erdélyben, a Székelyföldön. A XIII—XIV. században alig volt ott templom, melynek falain többé-kevésbé művészi falképek ne hirdették volna a szent király lovagias cselekedetét, az elrabolt magyar leány megmentésének történetét. Bügözőn Sepsi Besenyő, Maksa, Sepsi Kilyén, a háromszékmezei Gelence, Bibarcfalva, az udvarhelymegyei Derzs, Füle, Homoródszentmárton ősrégi Szent

László képei már annyira tönkrementek, hogy éppen csak felismerhető, hogy mit ábrázolnak. Valami kiemelkedő művészi alkotást hiába keresnénk közöttük, bár itt-ott helyes érzéket vagy megfigyelést mutatnak, a maksi festmények etnografiai tanulmányra is vallanak. Mindenesetre megérdemelték azt a buzgalmat és fáradságot, azt a nagy szeretetet, amellyel Huszka József lemásolta őket és ismertette archeologiai és művészettörténeti irodalmunkban. A székelyföldi Szent László képek közül a *derzsi* most unitárius templom falképeit kell kiemelnünk, még pedig nemcsak azért, mert ez az egyetlen erdélyi falkép, melynek festőjét és a festés idejét is tudjuk, hanem művészi tulajdonsága miatt is. Ami az elsőt illeti, a következő felírat olvashatjuk a képen: hoc op fecit pingere seu preparare mag paul fili stephani d ung anno dni mm CCCC o X nouo scriptum scribebat: ezt a művet festette vagy készítette Pál mester a magyarországi István mester fia az Urnak 1419 esztendőjében írta az írást... Már most, ami magát a képet illeti mint mondtam, az művészi érték tekintetében valamennyi erdélyi Szent László képnél jelentékenyen jobb. Látni rajta a szent királyt (Zsigmond király korabeli páncélban), amint a magyar leányt magával ragadó kúnt üldözi, amint leszállva a lóról, bíróra kel vele, mialatt a leány a kún lábára csap egy hárdal. Amint a kúnt leteperi és megöli, végre, ahogy a küzdelem után lepihen s fejét a leány ölébe hajtja. A festmény rajz, arányok, elevenség, drámai lendület tekintetében egészen kiváló. Sokkal különb például a Bécsi Képes Krónika különben dekoratív hatású képecskéinél. És ez a kép ott rejtőzik Udvarhely megyének egy kis eldugott, forgalomtól félreeső zugában, az Erked patak eredete közelében!

Egyébiránt Szent Lászlót ábrázoló falképeink csak egyrésze került elő a mészréteg alól, nagyobb része még ott rejtőzik s várja a feltámadást. Időről-időre fel-felbukkan egy addig ismeretlen, vagy inkább elfelejtett ábrázolás. 1927 júniusában például Follmann Géza tanárkollegámmal kiutaztam Bihar-Remetére, egy igazi Isten háta mögötti falucska. Belényestől jó órányira, hol a kis református templom restaurálása alatt falképekre bukkantak. A mészréteg alatt Szent István, Szent László királyokat, Szent Imre herceget ábrázolták a minket érdeklő képek XIV. századbeli öltözetben. A képek művészi színvonalá persze igen alacsony, amit egy ilyen jelentéktelen falucska nál nem csodálhatni. Érdekesebb ellenben ennél, hogy Erdély némely *görögkeleti* templomaiban is találkoztunk a szent magyar királyok képeivel. Erről csak pár éve értesültem Silviu Dragomir értekezése révén, mely Vechile Biserădin Zarand (zarandi régi templomok) címmel a román történelmi emlékek bizottságának évkönyvében jelent meg 1929-ben. A hunyadmegyei kristyóri és ribicei görögkeleti templomok XIV. századbeli falképeit tárgyalja az értekezés. A kristyóri templom belsejében Szent István, Szent László képei láthatók igen megrongált állapotban, fejükön liliosos koronával, vállukon palásttal. A templom külső falán Nagy Lajos király és családja van ábrázolva. A ribicei templom belsejében szintén láthatók a szent királyok képei, s amint Dragomir írja a demsusi ősrégi templomban és más erdélyi görögkeleti

Füsterkereskedők,
cukorkagylarak cukor-
ségeitüket bármikor legjobban és
leggyorsabban a MUSSOLINI-jér
14 szám alatt (telefon: 13-50)

ERTSEY
cukornaqykereskedőnél
szerezhetik be.

templomokban is. Az értekező úgy magyarázza ezt a különös jelenséget, hogy t. i. görögkeleti egyházakban római katolikus szentek képei láthatók, hogy a magyar hatóságok köből épült görögkeleti templomokat csak oly föltétellel tűrték meg, ha azokban magyar szentek képeit festették falra. Bizonyítani azonban nem tudja ezt az állítást és így más megfjtésnek sincs az útja elzárva. Az kétségtelen, hogy Nagy Lajos király buzgó katolikus volt, aki a katolikus hit védelmezésére és terjesztésére sokat tett és fáradt, de szerény véleményünk szerint latin szenteknek görögkeleti templomokban való ábrázolását eléggé indokoltá teszi maga az a tény, hogy magyar királyok uralkodtak Erdélyben.

E szerény értekezés célja ugyan csak a Szent Lászlót ábrázoló falképek, még pedig XIII—XV. századból eredő falképek ismertetése, de azért fölemlítjük azt is, hogy a Bécsi Képes Krónika igen sok színes képecskével illusztrálja Szent László történetét, valamint hogy Szent Lászlónak legteljesebb festett legendája 24 képpel a római Vatikán 1400 körül készült kódexében maradt fenn, melyet Karl Lajos ismertett először. Ennek kompozíciói már igen elütnek magyarországi falképeinktől s mesterük, aki — tekintve a kódex egyéb magyar vonatkozásait, — magyar megrendelő számára dolgozott, olasz festő volt.

Nincs kétség benne, Lenbach vagy Benzur esete sem tudta volna csak megközelítőleg is visszaadni Szent László király szent és dicső földi megjelenését, nemhogy a XI. század primitív, dagogó művésze. Ha mégis kegyeletünk szeretné maga elé varázsolni a szent király külső megjelenését, kiről az ének azt zengi:

Nem elégszik senki reád nézni...

Akkor talán mégis csak a régi művészet reánk maradt olyan, amilyen alkotásaihoz kell fordulnunk. Legyen szabad azért ezt a szerény, ismeretterjesztő cikket a híres archeologus Varjú Elemér szavaival befejeznünk, aki a szent király külső megjelenését az Árpád és az Árpádok díszműben így jellemzi: magas, nyílt homlok, holtzatoss, ívelt szemöldök, merész sasorr, kiálló arcsonatok, kétágú rövidre nyílt szakáll, ezzel összefolyó hajszál, rövidre hagyott fürtös haj... Talán több táplálékot is nyújt vágyó képzeletünknek, mely maga elé szeretné varázsolni a szent király képét, a régi ének:

*Te arcúl teljes, szép piros valál
Tekinteteden embereknél kedvesb,
Beszédeden ékes, karodban erős:
Lám, mindent ejtesz, ki veled küzdik.*

*Tagodban ékes, termetedben díszes,
Válladtól fogva mindeneknél magasb;
Csak szépséged császárságra méltó,
Hogy szent korona téged méltán illet*

Dr. Némethy Gyula

Kellemes emlékek lesz gazdagabb, ha megtekinti a

SÁNDOR drogériát

Nagyvárad legszebb üzletét, Rákóczi-út 7 szám

Illatszerek, háztartási cikkek, vatta, gummiárúk, ajándéktárgyak nagy választékban, olcsó árakon

Nemzeti Onállósítási Alap

NARANCS
2 pengő kgr-ja
na a haját itt hagyja
„MIGNON“
csokoládéház, Szaniszló-utca.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5. SZÁM.
 Telefon: 12-27.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30
 félévre 15, egy óra 2.50 pengő
 Postatakarékpénztári csekkiszámlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

Antal István propagandaugyi miniszter dicsérete a Szigligeti Színházról Nagyvárad. Saját tud. Antal István dr. propagandaugyi miniszter vasárnap este végignézte a Szigligeti színházban az István király előadását. Örömeinek adott kifejezést a vidéki művészek ilyen színvonalas előadást hoztak és meleg hangon fejezte ki ezencsekívánatait Putnik Bálint színgazgatónak. Utána a két főispán, az alispán, a polgármester, a tábla elnöke és a rendőrfőtanácsos társaságában a Kékmascskában volt vacsorán. Hétfőn délben dr. Hlatky Endre főispán látta vendégül a minisztert, délután 6 órakor pedig dr. Cziffra Kálmán megyei főispán adott teát a tiszteletére. Este ismét a színházba megy a miniszter, utána pedig dr. Schriffert Béla püspöki helynök látja vendégül.

MEGHALT STAUNING DÁN MINISZTER. Kopenhágából jelentik (MTI.) A NTL. jelenti: Stauning államminiszter vasárnap délben meghalt.

Meghalt Tabéry Géza édesanyja. Özv. Tabéry Arminné szül. Paulini Mária, életének 82-ik évében, hosszas szenvedés után, május hó 2-án délután 2 órakor elhunyt. Hétfőn délután 4 órakor kísérik utolsó útjára a Horthy Miklós-utca 27. szám alatti gyászházba a Rulikovszky-uti temetőbe. Az elhunyt uriaszonyban Tabéry Géza, a kiváló nagyváradai író édesanyját gyászolja.

Van már Monika sorsjegye?

Főlényesen győztek a magyar birkoztók a horvátok mellett. A Budapesti Ertesítő jelenti: A magyar-horvát birkozóverseny küzdelmei vasárnap, a késő esti órákban fejeződtek be. A közép-súlyban Somorjai pontozással győzte le Vrsesakot, félnehézsúlyban Horváth Gyula egy perc alatt fektette kétvállra Markovicsot, nehézsúlyban Bóbis nehéz küzdelem árán győzte le Gelovácot. Végeredményben tehát a magyar csapat 7:0 arányban győzött a horvátok felett.

Egy és két pengős ezüstöt és törött aranyat magas napi áron beváltak. Svájci anker és cizlinder órák megérkeztek.

K. VASSY S.
 Hlatky (v. Zöldfa) u. 19 és 16 sz.

Munkás-szerzői est a Munka Akadémián. Budapestről jelentik: (MOT) A Munka Akadémia, amelyen többszáz munkás részeseült továbbképzésben, szombaton este szerző-estet rendezett, amelyen kizárólag munkások szerepeltek és munkások műveit adták elő. Az esten megjelent dr. Varga József kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter és beszédben méltatta a mozgalom jelentőségét.

A Carmen cipőgyár mesterei, honvédek részére 500 pengőt gyűjtöttek s ezen összeget továbbítás végett a Magyar Vöröskereszt Városi Vlasztmásvárhoz beküldötték.

Andrássy Gyulát és Dobozy Györgyöt főmérnökévé léptették elő. Nagyvárad. Saját tud. A belügyminiszter a polgármester előterjesztése alapján Andrássy Gyula és Dobozy György mérnököket, főmérnökékké léptette elő. Dr. Soós István polgármester megleghangú leiratban közölte az érdekeltekkel a belügyminiszterium értesítését és örömeinek adott kifejezést a megérdemelt kinevezés felett.

NEMZETVÉDELMI KERESZT KI-OSZTÁSA UJVIDÉKEN. Ujvidékről jelentik (MTI.): Vasárnap ünnepélyes ke-retek közt osztották ki 160 délvidéki kintutítottaknak a Nemzetvédelmi Keresz-tet. A Kormányzó ur képviselőjében vi-téz Magasházy László vezérőrnagy vett részt az ünnepségen.

Nagygyűlést tartott a Duna-Tisza-közi Mezőgazdasági Kamara. Szegedről jelentik: (MTI.) A Duna-Tisza-közi mezőgazdasági kamara vasárnap tartotta nagygyűlését. A gyűlésen az egyes vármegyék kiküldöttjei beszámoltak a vízügyi kérdésekről és problémákról. A nagygyűlésen a kormány képviselőjében résztvett Bárczay János földművelésügyi államtitkár, árvízvédelmi kormánybiztos. Bárczay János hoszszabb beszédben ismertette az árvízvédelem terén eddig tett intézkedéseket, valamint a tervbe vett intézkedéseket.

Korona Filmszínházban
 Hétfőn utoljára: **Kár volt hazudni.**
 Keddtől: **Egy lány elindul**
 Szőrényi Eva, Páger Antal, Mezey Mária, Mály Gerő és Tábori levelezőlap Karády Katalinal.

Nagyértékű jávai gyémántot szállító repülőgépet lőttek le a japánok. Petrthmtiből jelenti az OFI: Az ausztráliai banknál mintegy egymillió dollár értékű jávai gyémántot helyeztek letétbe. A repülőgépet, amelyen a gyémántot szállították, a japánok lelőtték. Egy ausztráliai, amikor a gép roncsai közt élelem után kutatott, megtalálta a gyémántszállítmányt.

Vegyen Monika sorsjegyet

A CSÁSZÁRI POLITIKA FŐLÉNYES GYŐZELMÉVEL VÉGZÖDTEK A JAPÁN VÁLASZTÁSOK. Tokióból jelentik (MTI.) A NTL. jelenti: A legutóbbi közlések szerint a választások a császári politika támogatóira alakult mozgalom főlényes győzelmével végződött. 466 képviselőházi hely közül 378 ezé a mozgalomé lett.

Hirdetés. Nagyvárad thj. város I. fokú iparhatósága 15326-1942. szám alatt a következő hirdetést adta ki: Pankolics Károly Aluich Lajos-utca 3. szám alatti lakosnak Liszt Ferenc-u. 4. szám alatti telken vegyi üzemtelep felállíthatása céljából az első foku iparhatósághoz benyújtott kérelme és az 1884: XVII. tc. 27. paragrafusa alapján a helyszíni tárgyalást 1942. évi május hó 13-ik napján délelőtt regyed 10 órára tűztem ki. Erről a kérdéses telek körül lakó szomszédokat, általában a közönséget azzal a felhívással értesítem, hogy mindazok, akik a tervezett telep ellen bármilyen kifogást akarnak tenni, azt az elsőfoku iparhatóságnál (városháza, II. em. 16.) a tárgyalás napjáig írásban a helyszíni tárgyaláson pedig szóval előterjeszthetik. Nagyvárad, 1942. április hó 3. Dr. Varga László s. k. tanácsnok, mint I. fokú iparhatóság

MEGNYILT
SZENT LÁSZLÓ
PÜSPÖK FÜRDŐ

Női és férfi fürdőfűrdők, egy- és kézemélyes kád-fűrdők, iszap fürdő, forró iszappakolások. — Szállodák, éttermek a nagykö-zönség rendelkezésére állanak. — Éttermeinkben magyar, francia diétás étkezés szolgálja a közönség igényeit étlap szerinti, vagy penzió rendszerben.

Igazgatóság.
Erdély egyetlen hullámfűrdője!

Ipartestületi hírek. A Nagyvárad-i Ipartestület ezúton értesíti tisztelt tagjait, hogy a testületi vezetőség a tagok részére könyvviteli esti tanfolyamok rendezését vette tervbe, melyeken a könyvvitelanon kívül üzleti levelezés, számtan és magyar helyesírás kerül tanításra. — Mivel a tandíj a jelentkezők számától függ, felkéretnek az érdekelte tisztelt tagok, hogy részvételi szándékukat a testület elnökségi irodájában mielőbb bejelenteni sziveskedjenek. Az Ipartestület Elnöksége.

Öngyilkosságot kísérelt meg egy fiatal lány. Saját tud. Az utóbbi napokban egymást követik Váradon a meggon-dolatlan szerelmeseek tragédiái. Hogy miért tartják egyesek elviselhetetlen-nek az életet szerelmi csalódásokért, az olyan könnyelmű gondolkodásra vall, amely feltétlenül elítélendő, mert százezer példa bizonyítja, hogy fegyel-mezett önuralommal az élet egyéb, sokkal súlyosabb terhei mellett ez a legkönnyebben elviselhető betegség. Szombaton délután az Olasz-temető-ben Váradj Magda 20 éves, Ferenc-utca 9 szám alatt lakó szőrmegyári mun-kásnő szerelmi bánata miatt balkezén az ütőereket elvágta. Idejében értesít-tették a mentőket, akik az életunt leányt első segélyben részesítették, be-kötötték, majd beszállították a köz-kórházba. Állapota kielégítő.

MOZGÓ GYERMEKKLINIKA INDUL SVÉDORSZÁGBÓL FINNORSZÁGBA. Stockholmból jelentik (MTI.) A NTL. jelenti: Lapjelentések szerint rövidesen elindul Svédországból Finnországba az első mozgó gyermekklinika. A klinika egy hatalmas gépkocsiból áll.

Uj kerékpárok JAKAB műszerésznél
 részletre is. Javítások olcsón Kossuth-u. 5 Tel. 23-30.

Közyűlést tartott a Magyar Technikusok Egyesülete. Budapestről jelentik: (MOT) A Hungária Magyar Technikusok Egyesülete vasárnap tartotta közgyűlését, amelyen megjelent József királyi herceg tábornagy és beszédet intézett az ifjúsághoz.

Monika sorsjegy vétele jótékony célt szolgál

KÖZEL TIZEZER TENGYELYÁLLAM-POLGÁRT TARTÓZTATTAK LE ED-DIG AMERIKÁBAN. Stockholmból jelentik (MTI.) A NTL. jelenti: Az Egye-sült Államok kormánya az angol hir-szolgalat jelentése szerint december he-tediké óta 8332 tengelyállamhoz tartozó állampolgárt tartóztatott le.

Nem fordult elő baleset a vasárnapi ünnepségen. Tekintettel arra, hogy a Szent Jobb ereklyének látása, vala-mint a Szent László-hét megnyitásával kapcsolatos ünepségek Üriási tömegeket mozgattott meg, a váradj mentők három mentőautójával egész napon át készenlétben állottak, hogy szükség esetén a közönség szolgálatára lehes-senek.

Értesülésünk szerint, eltekintve egy kisebb figyelembe nem vehető rosz-szulléttől, a mentőknek szerencsére semmi dolgot nem akadt s így az ün-nepséget ebből a szempontból sem érte semiféle zavará körülmény.

A Szent László ünnepegekről kö-zölt felvételeinket MAJOR GYÖRGY készítette.

A SZENT LÁSZLÓ HÉT RENDEZŐ-BIZOTTSÁGA közli: Nagyvárad városá-nak hétfő esti Szent László ünnepélye, tekintettel a rádióközvetítésére, pon-tosan félkilenc órakor kezdődik, azért ar-ra kéri a közönséget, hogy már 10 perccel a kezdés előtt jelenjék meg a színházban.

Oszinte mozikritika

Belvárosi mozgó: „Az ötös számú órház”

A magyar filmgyártás új útra térít át az „Ötös számú órház” témájának feldolgozása alkalmával. Végre egy va-lóban komoly, értékes film, amely né-hány órán át kiragadja a közöttünk élő emberek egyszerű életét, hogy annak minden izgalmát, szépségét és hibáit közvetlenül feltárja elénk. Nincs a fil-men egyetlen unalmas pillanat, amely ne kötné le teljesen a néző figyelmét, különösen a súlyos váddal terhelt, de alapszabán véve derék pályáról kihallga-tásokor.

A film elsőrangú. Bulla Elma, Jávor. Bihari, Toronyi remekelnek.

—P—GY.
MUNKÁSOK, kisemberek! hirdesse-tek az Erdélyi Néplaphan.

Elkápráztatták Szent László városának közönségét a Gyöngyösbokréta mutatványai

Feledhetetlen élmény volt a népi táncművészet ünnepi bemutatója

Nagyvárad. Saját tud. „Az Országos Magyar Bokréta Szövetség nem azért rendez a háború alatt is bemutatókat, mert a bokrétaoknak nincs egyéb dolguk, mint a dal, meg a tánc” — olvassuk a gyöngyös bokréta nagyváradi műsorának bevezető soraiban. Ez így mintegy öngazolásként hangzik, holott erre — úgy érezzük — nincs szükség. Nincs szükség főként nálunk, ahol olyan sokat hallottunk erről a magyar esoda-bokrétáról az elmúlt évek alatt, amikor a magyar népművészetnek ezek a leghivatottabb hordozói szétszórhatták kincsüket mindenütt, szerte a kontinensen, ahol talán tapsoltak nekik és szívesen végignézték táncaikat, végighallgatták dalaikat, mint furcsa exotikumot. De meg nem értették s át nem érezték mindazt, amit láttak, hallottak, — csak hozzájuk nem juthattak el, akikhez szívben, lélekben legközelebb állnak. Szép volt, amit elképzeltünk róluk, a valóság azonban még szebb annál. Olyanok valóban, mint a virágos rét legszebb, legszínesebb virágai, egyetlen, csillogó, tarka, mégis mélyregeesen harmonizáló csokorba, bokrétaiba kötve.

Amint megjelentek a színpadon színes, himzett zászlókkal, különböző vidékekről való, festői viseletükben s erőteljes, frissen csengő hangon elénekelték a Himnuszt, — egyszerre mintha ott élt, énekelt, táncolt volna a Református Kulturház keskeny színpadán a pestmegyei Boldog, a kolozsmegyei Inaktelke, a tiszaparti Tápé, a nyírségi Nagykálló, — szóval: közelből és távolból az egész magyar vidék.

Tápéi üvegtánc és boldogi „Májfa” alatt

Elsőnek a tápéiak perdülnek a színre. A leányok kék-fehér vagy piros-fehér csíkos harisnyában, papucsban, nagyvirágos, tarka szoknyában, rojtos kendőben, fejükön csillogó, gyöngyös pártában, a legények fekete nadrágban, mellényben, hófehér ingvállban. Körbehelyezett sörösüvegek között szinte akrobatikus ügyességgel lejtették el a híres tápéi „üvegtáncot”, a „Fel, fel vitétek...” kezdetű induló dallamára. Ezután a boldogiak „Májfa alatt” című táncjátéka következik. Aprón, sűrűn lerakott színes szoknyában, dúsan ráncolt ingvállban, pruszlikban pompáznak a leányok, míg a legények fehér lobogós gatyát, övikre kötve piros kendőt, s „aranygombos” fekete mellényt viselnek. Egy legény színes pántlikákkal teleaggatott, zöld

ágot hoz s különféle rigmusok kíséretében átadja egy leánynak — a választottnak, akitől azután az anyja veszi át. Megáll középen a májusfával, a leányok, legények pedig közrefogják s festői körtáncot lejtnek.

Inaktelki legényes és krasznai arató ünnep

Az inaktelki leányok erdélyi tarka varrottas kötényben, sötét színű, bő szoknyában, gyöngyökkel kivarrott pruszlikban s virágos kendőben perdülnek a színre. A legények dúsan gyöngyözött akalpot, tarka virágos kötényt, alig derékig érő, szabadon hulló, sűrűn berakott kék inget s gatyát viselnek. Kedves népi játékokat s a „legényes” elnevezésű táncot mutatják be. A krasznai aratóünnepet

Két külön világ: Nagykálló és a szolnokdobokai Szék

A szabolcsmegyei Nagykálló és a szolnokdoboka-megyei Szék a maga egyforma magyarságában is két külön világ. Kedélyben, öltözetben, táncban sokkal komolyabb, sőt talán így is mondhatjuk: komorabb az utóbbi. A férfiak szürke abaposztós nadrágot, fehér ingvállt, köcsögszerű fekete kalapot, a leányok s asszonyok sötét, sűrűn berakott szoknyát, fekete mellényt, fekete alapu virágos kásmirkendőt s fekete fejkendőt viselnek. Táncuk is lassú, szinte bánatos. Ugy is hívják, hogy „lassú”, vagy „tempótánc”.

A rakmáriai híres páratánca

Utánuk mintha egy mesebeli virágokert jelenne meg a színpadon. Sokszínű selyemmel himzett, tarka virágok özöne díszíti a leányok fehér kötényt és mellényt, fejükön meg gyöngyökkel sűrűn teletüzdelt fejkötő ékeskedik. A legények fekete mellénye alatt is ugyanilyen színes virágokkal telehintett ingmell fehérlik. Táncuk is csupa derű, csupa friss erő.

„Eliárijuk úgy, mint a fergetea...”

A szatmárökörítői csárdást úgy jelenti be egy legény, hogy „eljárijuk úgy, mint a fergetea, mert örülnék, hogy szabadon mondhatjuk: agyon Isten.” Amit ígér be is váltja. Táncuk csupa tűz, csupa ritmus, minden mozdulatuk villámgyors és szemkápráztatóan ügyes. Csupa fiatal leányok táncolják,

már be is „konferálja” egy legény. Utána nyomban szétnyílik a függöny, s párosával megjelennek az „aratók”.

Az első legény a kalapján érett kalászból pipaccsal font, koronaszerű díszet visel. A többiek kalapja mellett meg egy-egy pipacs csokrétát virít. Rigmusaikban a gazdát köszöntik, az Istent dicsőítik az új termésért, majd a kulaesből áldomást isznak s táncra perdülnek. Azután ismét más vidék, más falu lelke tölti meg a színpadot. A nagykállóiak jönnek a színpadra. Ruhájuk megközelíti a szokványos, úgynevezett magyar ruhát. A híres „kállai kettőst” járják el a maga eredeti, népi mivoltában. Sikerük óriási.

Utánuk ismét más színek, más hangok következnek.

vidámság, jókedv. A pestmegyei Szakmár község bokrétaja ez. Ők táncolják a híres páratáncot, melynek főkelléke, a párna, — amit tánc közben magasra tartott két kezükben a fejük felett illegetnek, billegtetnek a leányok, — ugyanolyan tarka virágoskert, mint a kötény és pruszlik.

Nádasdaróci menyasszonytánc

A kolozsmegyei Nádasdaróc község bokrétaja menyasszonytáncot mutat be. A színek már itt is sötétebb tónusúak, noha a férfiak színes virágos kelméből készült kötényt viselnek. Az első pár — két férfi — két hatalmas, kerek, lapos, karra fűzhető „lakodalmi kalácsot” hoz. A második sorban van a menyasszony. Kék fátlyolt visel, mely alól gyöngyös fejkötő csillan ki. Szoknyája is kékszíni sűrűn berakott. Pruszlikja a gyöngylimzéses. Rigmussal nyitja meg egy idősebb férfi a táncot a menyasszonnyal, akit aztán minden legény sorra táncoltat

s mindenkinek — természetesen a párjával együtt — úgy jár a lába, hogy akármelyik, úgynevezett táncos szubrett megirigyelhetné. Nem is engedik le őket a színpadról, valóságos végkimerülésig járniuk kell az ökörítői csárdást.”

Befejezésül a biharmegyei Derecske férfibokrétája énekelt el néhány népdalt s mutatta be a derecskei verbungot. Táncuk végén félkörben állottak fel a színpadon s elimádkozták a Magyar Hiszekegyet.

Este a Gyöngyös bokréta megismételte előadását s ennek keretében búcsúzott el Nagyvárad közönségétől.

Kávéházakban és vendéglőkben kérjük a „MAGYAR LAPOK” at.

Dr Scheffler János püspök megérkezett Szatmárra

Szatmárról jelenti lapzártakor ki-küldött tudósítónk: Dr Scheffler János kinevezett szatmári püspök, hétfőn délután három órakerkezett meg Szatmárra. Utazás közben Nagykárolyban, az állomáson a nagykárolyi esperesi kerület papsága tisztelgett a püspök előtt.

Szatmáron a püspököt a város nevében a polgármester és a különböző hatóságok népes küldöttségei fogadták. A polgármester közvetlen szavaira az új püspök melegen válaszolt.

Az új püspök kíséretével ezután a püspöki palotába hajtatott, ahol a palota kapujában Szabó István felsőházi tag, nagypréposttal az élen, a székeskáptalan és a központi papság fogadta.

Az egyházmegye kormányzatának birtokbavétele kedden délelőtt megy végbe az egyházi törvényeknek megfelelő keretek között.

Mindnyájunk munkája egyformán fontos a nemzet szempontjából

— mondotta Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter

Bajáról jelenti (MTI.): Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter szombaton délután kíséretével együtt bajai választókerületébe érkezett és résztvett a MÉP nagyválasztmányi ülésén. A miniszter az üdvözlő beszédekre hosszabb beszédben válaszolt és egyben foglalkozott az időszéri kérdésekkel.

— Több ízben mondtam és nem győzöm eleget ismételni, — hangoztatta a pénzügyminiszter, — hogy nincs különbség abban, hogy a nemzeti munka melyik örhelyén teljesíti valaki kötelességét. Mindnyájunk munkája egyformán fontos a nemzet szempontjából és egykünk munkája sem hiányozhatik, mert mindenik munkahely hiányából egyaránt baj származhatik. Át kell éreznünk tehát, hogy egyformán fontos mindenki munkája, de át kell éreznünk azt is, hogy ez a munka nemcsak kenyérekérésért jelent, hanem hivatást, a nemzetért kapott megbízatást, amit a maga helyén mindenkinek hiven, becsületesen, felelősséggel kell teljesítenie. Erőnk végső megfeszítésével kell dolgoznunk, mert a magyar gazdasági és pénzügyi politikának egyetlen komoly alapja a munka. Minden magyar embert át kell hasson a munka kötelességének tudata.

A miniszter beszédét gyakran szakította meg taps és helyeslés. A miniszter vasárnap délután megtekintette a római katolikus zárdát, a katolikus egyesületeket és több más bajai intézményt, közöttük az építendő téli kikötő színhelyét. A miniszter délután visszautazott a fővárosba.

FIGYELEM

Vágja ki ezen szelvényt melyet 6 pengőn felüli vásárlásnál 50 fillér készpénzfizetesként fogadja el

Horváth Károly

Nagyvárad, Hiatky Endre-utca 8 sz.

(v. Zöldfa-u.) Érvényes a mai naptól a Szent László hét végéig

Uridivatüzletemet

Rákóczi-út 6 szám alatt
megnyitottam

Riská Béla

SZENT LÁSZLÓ HÉT SPORTJA

Gyorsleventék csillagturájával indult az ünnepi hét

Szent László városa már szombaton este ünnepi díszbe öltözött. A házakat fellelőgőzték s az utcák teli voltak sétálókkal. De nemcsak a városnak, hanem a sportnak is ünnepi hete kezdődött. Gondos és alapos előkészítés után érkezünk el ide s egy héten keresztül a legváltozatosabb ágakban a legjobb vetélkedésben gyönyörködhet a sportot kedvelő közönség. Az egész ország fiatalosságának figyelme fordul városunk felé s mi méltók kell legyünk erre az érdeklődésre.

Mozgalmas élet a Mussolini-téren

A Mussolini-téren felállított célnál az érdeklődők száza szoronganak. Mindenki szinte percenkint az óráját nézegeti, várják a 6 órát. Ettől az időponttól kell a portya résztvevőinek befutni Nagyváradra. Alig üti el a közele templomtorony a hatot, amikor moraj fut át a várakozók seregén, ami azt jelenti, hogy feltűntek az első versenyzők a láthatáron. Másodpercek múlva a békéscsabai leventék tizenötös csoportja karikázik át a célon. Vidáman ugrálnak le a fiúk poros gépeikről s leoldják menetlevegőket. Ebbe a zsúri hivatalosan beírja az érkezés hiteles idejét. Osváth János nagyváradai levente érkezik röviddel utána Kolozsvárról. Pontban fél hétkor fülkettőt repesztéssel egy nagymotor fut be. Lovasa ráfeküdv a gépre, szinte repül. Dr Rendek Károly a KMAC kiváló versenyzője Rábafüzesről. — 560 kilométert hagytam magam mögött, — mondja a komor bukósisakja alatt is mosolygó versenyző. 100 km-es óratágnak meg kell lenni. Volt útszakas, ahol 150-ig feltornáztam magam. Idő alig van a csodálkozásra, máris Erős István gyönyörű finisén amul el a közönség. Elmondja, hogy közvetlen Várad közelében egy hajtúkanyarban gépe megcsúszott és az árokba rohant. A bukásom nem volt veszélyes, csak az a baj — csettint egyet nyelvvel. — hogy komoly idővesztést jelentett, amíg tovább indulhattam.

Hét óra előtt pár perccel taps közben érkezik Timkó Sándor a NAC neves kerékpárhajnoka. Nehéz hegyi terepen futotta végig útja egyrészt. Most mintha csak zsinórban húznák a versenyzőket, egymás után érkeznek be. Itt van már Schurman, az FTC kiváló motorosa, Hámor Lajos, Abt Rezső motoroslevente, megérkezik a békéscsabai leventék második csoportja. Molnár József autója is befut.

Hősies küzdelem, melyben a kitartás és akarát győz

Röviddel utána egy teljesen összerongolt karosszériájú Steyr autó száguld be három utasával. Csapzott hajjal száll ki belőle Körmendy László, az FTC elsővonalbeli versenyzője. Megtudjuk tőle, hogy Szolnok után Hámor Lajos motorkerékpárjával megelőzte. A repülő örmester százon felül száguldott előtte s ő is ezt az iramot tartotta. Hámor ekkor egy kanyar előtt oly hirtelen fékezett, hogy neki már nem volt más választása, hogy elkerülje a karambolt, árokba futtatta a kocsi s így történt, hogy egy fának rehint. A karosszéria első része mint a vaj, lehámozódott. Tönk-

rement a töltő és a hűtőberendezés is. Ami Szolnoktól Váradig történt — ezt már azok a versenyzők mesélik, akik útközben találkoztak vele — egyenesen emberfeletti volt. Csaknem minden ellenőrző állomáson ezért vi-

Szentiobbi leventék váltófutása és koszorúletétel az Országzászló előtt

Vasárnap délelőtt ünneplő közönséggel volt tele a Szent László-tér. Kilenc óra után néhány perccel tünt fel a Szentjóbbról érkezett 30 tagú levente csoport. Koszorút helyeztek az Országzászló elé. Utánuk a gyorsleventék és a kerékpárosok küldött-sége helyezte el koszorúit.

A Szent Jobbot kísérő körmenet után a nagyváradai Csillagportya valamennyi versenyzőjének részvételével látványos felvonulásban gyönyörködhet a körösparti város. Dübörgő motorkerékpárok, suhanó autók és vidáman cikázó kerékpárok igyekeznek a

Timkó Sándor nyerte a kerékpáros Csillagturát

Az eredménykiírdetésre és díjkiosztásra a késő délutáni órákban került sor a Levente Otthonban. — Eszerint a kerékpárosok közül a Csillagturát Timkó Sándor, a NAC versenyzője nyerte. 576 kilométert futott 18 óra 14 perc alatt. Átlaga 28 km. 500 méter óránként.

2. Zavara József 280 km. idő 12 óra 15 perc. 3. Álmosdi Árpád 280 km. idő 12 óra 15 perc. Mindkét versenyző budapesti levente. 4. A székesfehérvári csapat.

Az autók versenyt Körmendy László (FTC) nyerte. 280 km-t 3 óra 34 perc alatt tette meg. átlaga 79 km. óránként. 2. Molnár József (FTC), átlaga óránként 78 km. 3. Dr vitéz Her-

Németország—Magyarország 5:3 (1:3)

A első félidő remek irama után összeroppant az elbizakodottan játszó magyar tizenegy

Játékvezető Barlasina (olasz). Üllői-úti pálya, 38.000 néző. Esőre hajló időben bonyolították le a két ország válogatott labdarúgó csapata közti mérkőzést. A csapatok óriási ünnepelés közepette vonultak be a pályára. A két csapat a díszpályá elé vonult és tisztelgett a Kormányzó úr és hitvese előtt. Az első tíz percben egész gólhelyzet sorozat nyílt meg a magyar csapatok előtt, de meglepetésük-

zet kellett felvennie hűtőként s minden esetben tolással kellett begyújtani a motort. Körmendy és a kísérő hölgyek teljesítményéhez a célbaérés után a már befutott versenyzők melegen gratuláltak. Nyolc óra körül már mintegy húszra növekszik a gyorsleventék száma, akik valamennyien Budapestről érkeztek. Szép összefüggő helyben jönnek a székesfehérvári repülő-leventék is.

Estbe fut már teljesen az idő, amikor nagy turakocsi érkezik. Belőle vitéz Pados Lajos őrnagy, vitéz dr Dezséry Endre sajtóelőadó.

Érdeklődnek az eddigi eredmények iránt, majd szállásukra hajtanak. Egész éjszaka folyik a versenyzők érkezése s vasárnap reggel kilenckor, amikor lezárják a beérkezéseket, közel háromszázat számlál a mezőny.

Szent László-térre, ahol a város ünnepélyes keretek között fogadja őket. Az Országzászló előtt felsorakozó arcél előtt elsőnek Révész ezredes üdvözlő a gyorsleventéket, majd Varga László a város közönsége nevében mond köszöntő szavakat. Ajtay Gyula a sportbizottság elnöke elismerését fejezi ki ezután a verseny résztvevőinek, majd vitéz Pados Lajos őrnagy keménykiállású biztató záróbeszédet zárja le az impozáns ünnepélyt. Valamennyi versenyző megkapta ezután az emléklapok, majd elvonultak az Országzászló előtt.

ceg Tibor főhadnagy 260 km., átlaga óránként 77,5 km.

A motorkerékpár abszolút győztese ifj. dr Rendek Károly (KMAC) 560 km., átlaga óránként 102 km. (Ragvögő idő! Szerk.) 2. Ifj. Schurmann Mihály. 3. Szabó László 4. Hámor Lajos (FTC). 5. Erős István (egyleten kívüli).

Kismotorosok versenyt Lovász Sándor budapesti gyorslevente nyerte. 2. Rátkai János. 3. Balogh Géza. 4. Gutschy Károly. 5. Ifj. Herbert Viktor.

A versenyzők az értékes és szép díjak kiosztása után újra nyeregbeszálltak s elindultak haza egy boldogabb-erősebb, Szébb Jövő ráeszmélésével.

Gyorsleventék

értékesíti. Ezután hullámzó játék alakul ki. A 29. percben kapu előtti kavardásból Zsengellér váratlan lövéssel megszerzi a vezetést. A magyar csapat egymás után vezetési támadásait a német kapu ellen. Az egyik támadás gyomán sarokrugás következik, amit újabb és újabb sarokrugás követ. A 45 percben Zsengellér szép labdával ugratja ki Tihanyit. A szegedi csatár kapásból és fordulásból pompás lövést küld a német kapura, amit a ki-tünően védő Jahn nem tud védeni. A második félidő mezőnyjátékkal indul. Zsengellér nagy lövését a német kapus csak szögletre tudta menteni. Gyetvay szögletét Zsengellér kapura

FERENC JÓZSEF KÉSERŰVÍZ

lővi, de a labda kapu mellé kerül. A magyar csapat jó adogatással közelíti meg a németek kajúját. A 16. percben Szücs hibájából szabadrugáshoz jut a német csapat. A magyar védelem lyukas sorfalat áll és Jahn megalátja a rést. Tóth a sarokra tartó éles lövést nem védhette. Most a német csapat kerül fölénybe mesteri adogatás révén. A magyar csapat a közönség biztatása ellenére sem tud lábra kapni. A 21. percben Conen áttör a magyar védelem, Szücs hibázik. Tóth kifut és Conen a tisztán álló Walterhez továbbit, aki az üres kapuba lövi a labdát. A 25. percben Dörfel lesen kap egy labdát. A játékvezető nem állítja meg a játékot. Dörfel lövése Tóth lábait közt kerül a hálóba. A közönség nagy füttyüléssel tiltakozik a les meg nem ítélese ellen. A tüntetés csak fokozódik, amikor Rhode kezelését sem torolja meg Barlasina. A magyar csapat a németek egyenlítésére s váratlan, lesből szerzett vezetésére visszaesik és hibát hibára halmoz. A magyar csatároknak semmi sem sikerül, ezzel szemben a németek kedve felvillanyozódott az egyenlítés és a vezetés hatására. Most a német csapat határozott fölényt harcol ki. A 45. percben Sing a fedezetsorból balszélen előretör és gólt szerez. A magyar csapat első ízben volt kénytelen a német csapattal szemben vesztésként elhagyni a hazai pályát. A magyar csapat a játékidő legnagyobb részében fölényben volt és többet támadott. Csak a váratlan német vezetés következtében omlott össze a csapat.

Szent László

ünnepén tekintse meg

Szántay

legújabb modell

kalapjait

Bazár-épület, Színház oldal.

Körösvidék—Erdély 7:3 (5:1)

(Nagyvárad.) Vasárnap délután került lebonyolításra Nagyváradon a NAC erzsébetligeti pályáján a Körösvidék—Erdélyi kerület Szent Korona kupamérkőzés. Körösvidéki válogatott: Solymosi NAC — Szegedi N. Törekvés, Domján NAC — Perényi, Juhász NAC, Bogdány CsAK — Haláti, Szöllösi, Sárvári NAC, Szilassy B. MAV, Tóth III. NAC.

Erdély: Nemes — Szaniszló, Tóth — Vass, Szerémy, Oláh — Simon, Kovács IV, Oroszi, Lukács, Demény.

Tapogatózó játékkal indul a mérkőzés, majd az Erdélyi válogatott támad többet. Mégis gyors egymásutánban három gólt a Körösvidék válogatott ér el. A 8. percben Sárvári szöketteti Tóth III-at, az futtában remek oxforddal veszi át a labdát, Szaniszló II zavarja, Matyi befelékanyarodik, a 16-os vonal közepén jobblábbal megvágja a labdát s az éles lövés folytán a labda a jobb alsó sarokban köt ki. A 11. és 14. percben Sárvári ér el két gólt.

A 24. percben potyagól esik, Lukács távoli lövését Solymosi elejti, Oroszi ott terem és a hálóba vágja a bőrt. Egy perc sem telik el és Sárvári—Tóth III öszjárték után Tóth a góllövő. A 40. percben Sárvári újabb gólt lő. Szünet után mindenki azt hiszi, hogy a gól-özön folytatódik, ehelyett azonban az Erdélyi válogatott fekszik bele jobban a játékba, a Körösvidék mintha leállna. A 8. percben Simon szalad el a jobbszélen, átjátssa Domjánt és a 16-os sarkáról megerezett bombája a felősarok éléről vonalon belülré pattan és Lukács már csak beljebb segíti az amugy is góiban levő labdát. A 22. percben Tóth III felsősarok lövése hoz újabb eredményt. A 35. percben Oroszi ismét szépít az eredményen, míg a 38. percben Tóth III egyéni akciójával beállítja a végeredményt. Körösvidék csapatában a mezőnyben Tóth III volt a legjobb, de Juhász, Perényi és Sárvári is kiváló nyújtott.

Szent Korona Kupamérkőzések

Alföldi kerület—MOVE kerület: 7:0 (6:0). Szentkorona kupa. Játékvezető Lenkey, Góllövő: Baló 2, Lendvay 2, Pálfi, Badics és Welker.

Goldberger SE—Marosvásárhelyi SE: 2:1 (1:1). NB II. mérkőzés.

Elsőáldozási

emléképek,

két színben, csinos, izléses kivitelben, kapható kiadóhivatalunknál.

A nagyobb méretűek (18×27 cm.) ára 15 fillér, a kisebbméretűek (14×23 cm.) ára 10 fillér.

Ajtatosság a gyermekek első szentáldozására 12 f.

BRAZAY: Előkészítés az első szentáldozásra 24 f.

Megrendelhető a „Magyar Lapok” kiadóhivatalánál.

A közellátási kérdés lelki probléma is: a nélkülözések vállalása és elviselése

Antal István propagandaügyi miniszter beszéde a kormány-párt debreceni választmányi ülésén

Debrecenből jelentik (MTL): Antal István dr. nemzetvédelmi propagandaügyi miniszter a MÉP hajdumegyei szervezeteinek meghívására szombaton Hajdu megyébe érkezett. Első állomása Hajdónánás volt. Innen Debrecenbe ment, ahol résztvett a MÉP választmányi ülésén. Itt is hosszabb beszédet mondott, amelyben a többi között ezeket mondta:

— Hála Istennek, hogy a háború szörnyű pusztításai elkerülték országunkat. Ez a tudat azonban nem szabad, hogy tunyáságra, semmittevésre vigyen bennünket, mert abból igen nagy bajok származhatnak, ellenben maximumra kell fokozni erkölcsi és anyagi ellenálló erőnket. Tisztában kell lennünk azzal is, hogy az elkövetkező hónapok Európa és a mi életünk legválságosabb ideje lesz. Meg kell teremteni a magyar lelkek teljes egységét arra az időre is, amíg ezen a szörnyű világválságon keresztül megyünk. Tisztában kell lennünk azzal, hogy a háború kimenetelétől nemcsak az ország léte, állami függetlenségünk, hanem népi és egyéni egzisztenciák léte vagy nemléte függ.

A közellátás kérdésével foglalkozva, a miniszter hangoztatta, hogy a közellá-

tási politika nemcsak anyagi kérdés, hanem lelki probléma, a nélkülözések vállalása és elviselése. Az államhatalom minden eszközzel kereszttül fogja vinni, hogy ne azok járjanak jól, akik a törvényt megszegik, azok pedig rosszul akik hűséggel betartják az előírásokat. A zsidókérdéssel kapcsolatban kijelentette, hogy annak egyik legfontosabb része a földbirtokkérdés. Ezt a kérdést teljesen megoldja a kormánynak közeli napokban benyújtandó javaslata. Nem elég azonban az őrségváltás, hanem szemlésváltásra is szükség van. Nem megoldás, ha zsidó vezérigazgató helyére keresztény igazgatót ültetünk, aki azonban ugyanolyan szellemben viszi tovább az irányítást. Foglalkozott még ezután szociális és gazdasági kérdésekkel, majd kiemelte, hogy az ország mai helyzetében minden felesleges politikálás káros és hátrányos. Részletesen beszélt még a magyar fajvédelem problémájáról, kiemelve, hogy a kormány mindent elkövet, hogy a magyar faj egzisztenciális alapjait kiépítse. Ezt a célt közgazdasági, kulturális, gazdasági, szociális és közegészségügyi intézkedések egész sorozata szolgálja.

Férfiruhákat használtak, legjobb ár-vehet, eladhat

MOLNÁR

használt ruha üzletében Bémer-tér 1 (udvarban), Hívásra házhoz is

SZINHÁZ

„István király”

— Sik Sándor színművének diszeloádása a Szigligeti Színházban

A Szigligeti Színház vasárnap este diszeloádás keretében hozta színre Sik Sándor „István király” című mélyenszántó drámáját. A hatalmas erejű mű a nagy király országépítő gondjait, keresztény apostoli munkáját és a pogány hagyományokhoz ragaszkodó magyarsággal való tragikus szembehelezkedését mutatja be.

A szentistváni gondolatot a maga teljességében vetíti elénk a darab s az eszmék küzdelme mellett nagy jellemző erővel érzékelteti az emberek harcát egymással az ezer évvel ezelőtti magyar közélet síkján.

Az előadás úgy rendezés, mint játék tekintetében a legfelfokozottabb igényeket is kielégítette. Sárnágy mélyen átéléssel mintázta meg Szent István hatalmas alakját s a vendégszerplő Szakács Ferenc, a kolozsvári Nemzeti Színház művésze híven jellemezte Vazult, a népi sajtóságaihoz saját érdekeinek feláldozásával is ragaszkodó, dacos és elszánt magyart. Ugyanígy élesen állította egymással szembe Bartók Julia és Moory Lucy a királynénak és Vazul aeszonyának alakját. Mindkettlen tehetségűeknek és tudásuknak megfelelő szerephez jutottak az „István király”-ban s elégtételük lehet, hogy feladatukat kitűnően megoldották. Barsi Béla döbbenetes valóságossággal ábrázolt eszelős porja, Márky Géza kemény barcoea és Kozma

Andor Pétere érdemel még megemlékést.

Feltűnő volt, hogy a nehéz és komoly dráma közönsége megint nem az értelmiség legfelső s az ilyen műfajok pártolására legkihívottabb rétegeiből került ki. Az első sorokban nagyon sok szék maradt üresen, míg az erkély és a karzat szorongásig megtelt szerényebb anyagi erővel rendelkező emberekkel, akik megértéssel figyelték a szent magyar király életének megrendítő drámáját. (*)

Színház iroda közleményei:

Hétfőn este fél 9 órai kezdettel „Nagyvárad város közönségének Szent László ünnepé” a színházban. Az ünnepi megnyitó beszédet dr. Soós István polgármester mondja. Részletes műsor a falragaszokon. Rendes hely-árak.

Hétfőn délután 4 órai kezdettel Csepreghy Ferenc örökbecsű népszínműve kerül színre, a „Piros bugyellár”, olesó helyárrakkal, gyönyörű kiállításban.

Kedd este fél 9 órakor Hunyadi László című opera van a színház műsorán Bodó Erzs, Laczó István, Sz. Hetényi Gabriella, Szirmay Reginald, Köblös József, Szóts D. Péter és Hetényi Kálmán operaénekesek felléptével. Mérsékelttel felemelt helyárakkal.

Jegyek elővételben kaphatók.

Kedd délután 4 órakor a „Kievi jár-ór” című operett kerül színre olesó helyárrakkal.

Szerda este fél 9 órakor „Székesfehérvári est” a színházban. Ünnepi diszeloádás. Rendes helyárrak. Jegyek a színházi pénztárnál kaphatók.

APRÓHIRDETÉSEK

Lakás

Nyugdíjas gyermektelen házaspár egy szoba, konyha, kamara kiadó lakást keres. Cim: V. B. Sztárai Mihály utca 10. 367

Szoba-konyhas lakást keresek. Cimeket a kiadóba kérek.

Adás-vétel

Eladó 1 és fél hold föld Várad határában. Érdeklődni: Hid-utca 23. 372

Vendégiosok, kocsmárosok! A Porcoláb borpince megkezdte a kiárusítást, jó és olesó borok kicsinyben és nagyban kapható. Tisza István-ut. 25. 369

Jókarban levő mély gyermekkoszt megvételre keresek. Cimeket a kiadóba kérek. 376

Eladó álló gőzfejlesztő kazán, kifogástalan állapotban. Halász-utca 33. 360

Hülönfélé

Pénzes társat keresek, pár ezer pengővel, állandó ipari megrendelések lebonyolításához. Cim a kiadóban. 373

Ingatlant akar venni, vagy eladni? Keresse fel saját érdekében Jelic Gyula ingatlanközvetítő irodáját. Hitler Adolf-utca 13. Telefon 11—46. 363

Szikkvizüzemhez keresztény társat keresek. Cim a kiadóban. 371

Akk bármilyen ingatlant, üzletet eladni, venni akarnak, keressék fel Popovics ingatlanközvetítő irodát, Szt. János-u. 6. Telefon: 15—67. 365

Allást nyec

Erettségizett fiatalmebr irodái munkára felvesszünk. Nyelv. és gépírásstudással rendelkezők előnyben. Cim a kiadóban. 374

Főzni tudó mindenest keresek. Ritoók-u. 15. 375

Bejárónó, feltétlenül megbízható, ki a parketti gondozáshoz is ért, kizárólag hosszú bizonyítvánnyal Szaniszló-u. 27. sz. I. e. jelentkezzen. 370

Asztalos segédet önálló munkára keresek. Szent László-tér 5. 368

ARPAD vezér-út környékén lakó ügyes lapkihordót felvesszünk. Jelentkezés a kiadóhivatalban.

Elveszett

Elveszett a Szent Anna-utcától Füzös-utca, Szent János-utca, Szt. László hidon át a Teleki-utcaig női krom kar-kötő óra. Becsületes megtalálót kérem adja le a kiadóba, jutalmat kap.

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelőszerkesztő: Dr. Paál Árpád
Cselelős kiadó: Dr. Scheffler Ferenc a Szent László-nyomda RT igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.